

Assignatura:

TEMES D'ADMINISTRACIÓ I ECONOMIA DE L'EMPRESA
(curs 03-04: ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT I DE LA PRODUCTIVITAT)

Curs	Cicle	quadrimestre	horari
2003-04	2n.	1er: Octubre-Febrer => 2on: Febrer-Maig =>	Dilluns(aula 18) i dimecres (seminari B), de 9:05 a 10:20 Divendres, de 17:55 a 20:35

Grup		Professor	Horari tutories:
01(matí)	Oct-Feb	Immaculada Vilardell	dilluns i dimecres de 2/4 d'11 a 12
51 (tarda)	Feb-Mai	Jordi Mestre	divendres de 3/4 de 5 a 3/4 de 6

PROGRAMA

RESUM TEMÀTIC

L'assignatura està orientada, des d'una perspectiva empírica, a l'anàlisi del comportament econòmic de les empreses a partir, principalment, dels comptes anuals que estan obligades a elaborar (balanç i compte de pèrdues i guanys). Hom pretén familiaritzar l'alumne amb l'ús de conceptes bàsics com *rendibilitat*, *productivitat*, *nivell d'ocupació*, *índex de preus*, *"mix" comercial*, i subministrar-li uns instruments per poder contestar preguntes com: Quines són les causes rellevants de la variació observada en la rendibilitat de l'empresa "A" ? ¿En quina mesura han influït cada una d'aquestes causes ? ¿Ha millorat la productivitat envers el període anterior ? ¿Com ha influït aquest fet en el resultat econòmic (en la taxa de marge, p.e.) ? ¿Per què ha augmentat (o ha disminuït) la productivitat respecte l'any passat ? ¿L'empresa "A" té una productivitat més alta (o més baixa) que l'empresa "B" ? ¿En quant ha millorat la productivitat del sector alimentari espanyol durant el darrer any? ¿L'increment salarial del sector de transformats metàl·lics ha estat relativament superior o inferior a l'increment de la seva productivitat ?

Pre-requisits:

L'orientació i el tractament adoptat no pressuposa altres coneixements previs que els propis d'un primer cicle de Ciències Econòmiques (ADE o ECO), encara que facilitarà el seguiment estar prèviament familiaritzat amb la utilització i interpretació d'estats financers. Per exemple, haver cursat prèviament: *"Anàlisi econòmica i financera de l'empresa"*. O bé llegir prèviament un text introductori sobre el tema, com: URIAS, Jesús (1991) Análisis de Estados Financieros, McGraw-Hill.

Orientació:

Aproximadament el 40 % de les hores lectives seran de pràctiques. S'estima que, a més de l'assistència a classe, cal que l'alumne dediqui un mínim de 3 hores a la setmana a l'estudi, des del començament. Cada grup de 2-3 alumnes realitzarà un treball d'aplicació amb dades reals d'una empresa o sector, al llarg de tots els temes del programa. Amb aquesta finalitat caldrà familiaritzar-se amb l'ús d'algun programa d'ordinador tipus 'full de càlcul'. Els resultats del treball hauran de ser exposats a classe.

TEMES:

1. AVALUACIÓ DE LA GESTIÓ D'UNA EMPRESA DES DE L'EXTERIOR: FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA
 - 1.1 La perspectiva de l'anàlisi externa: objectius; possibilitats; limitacions.
 - 1.2 El BALANÇ DE SITUACIÓ: estructura estàndard; criteris implícits; interpretació.
 - 1.3. El COMPTE DE RESULTATS: estructura estàndard.
2. QUADRE DE VARIABLES ECONÒMICO-COMPTABLES PER A L'ANÀLISI
 - 2.1 Variables normalitzades per al BALANÇ; variables compostes; ratios bàsiques.
 - 2.2 Traducció/resum d'un balanç en termes de les variables definides.
 - 2.3 Variables normalitzades per a l'ESTAT DE RESULTATS; costos unitaris / costos imputats
 - 2.4 Traducció/resum d'un estat de resultats, en termes de les variables definides
 - 2.5 Els actius i resultats aliens a l'explotació
 - 2.6 Els resultats extraordinaris
3. AVALUACIÓ DEL FUNCIONAMENT ECONÒMIC : LA TAXA DE RENDIBILITAT
 - 3.1 El concepte de *rendibilitat* d'una empresa, i les seves diferents versions
 - 3.2 Models d'anàlisi factorial simple de la *rendibilitat*
4. ANÀLISI DINÀMICA: CANVIS EXPLICATS PER CADA VARIABLE ELEMENTAL
 - 4.1 Mètode de les diferències parcials
 - 4.2 El mètode dels promitjos
 - 4.3 Mètode de les taxes de variació; índex i taxa de variació d'una variable temporal;
el mètode de les 'taxes de variació contínua'
5. MODEL D'ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT, PER ETAPES (I)
 - 5.1 Limitacions dels models d'anàlisi factorial simple
 - 5.2 Un esquema més precís: diferents conceptes de rendibilitat
 - 5.3 Anàlisi de la *rendibilitat dels capitals propis* i l'*efecte palanca*
 - 5.4 Part de la variació de la rendibilitat explicada per cada variable determinant
6. MODEL D'ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT, PER ETAPES (II)
 - 6.1 Anàlisi de la *rendibilitat de l'empresa*
 - 6.2 Anàlisi de la *rendibilitat de l'explotació*
 - 6.3 Determinació de l'efecte atribuïble a cada variable explicativa immediata
7. MODEL D'ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT, PER ETAPES (III):
 - 7.1 Anàlisi de la *taxa de marge net*; variació explicada per cada variable determinant
 - 7.2 Determinació de l'efecte atribuïble a cada variable explicativa immediata
8. APLICACIONES DEL MODEL D'ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT
 - 8.1 Aplicació global del model: variables explicatives realment elementals; determinació de la incidència de cada variable de gestió elemental
 - 8.2 Anàlisi de la rendibilitat quan la informació disponible és incompleta
 - 8.3 Aplicació del model a la simulació de resultats futurs

8.4 Aplicació del model a la comparació de la rendibilitat entre empreses

9. LA PRODUCTIVITAT COM A VARIABLE EXPLICATIVA DE LA TAXA DE MARGE (I)

- 9.1 El concepte de *productivitat* d'una empresa, i les seves diferents versions
- 9.2 Mesura de la productivitat a partir dels estats comptables: Model i terminologia
- 9.3 Anàlisi simplificada de la *taxa de marge brut*: un output, un input
- 9.4 L'anàlisi de la taxa de marge brut en el cas general
- 9.5 Determinació de l'efecte atribuïble a cada variable determinant

10. LA PRODUCTIVITAT COM A VARIABLE EXPLICATIVA DE LA TAXA DE MARGE (II)

- 10.1 Interpretació de l'índex de variació de la productivitat dels costos imputats
- 10.2 Productivitats parcials de cada tipus de factor productiu inclòs en els costos imputats
- 10.3 Determinació de l'efecte sobre la taxa de marge de la variació de la productivitat de cada factor.
- 10.4 El càlcul dels índex dels preus: un enfocament pràctic

11. EXTENSIÓ DEL MODEL D'ANÀLISI DE LA PRODUCTIVITAT

- 11.1 Aplicació a l'anàlisi de la *taxa de costos no imputats variables*
- 11.2 Aplicació a l'anàlisi de la *taxa de costos no imputats fixos*
- 11.3 Determinació de l'efecte sobre la taxa de marge net
- 11.5 Aplicació a la comparació de la productivitat entre dues empreses

12. PRODUCTIVITAT DEL TREBALL I PRODUCTIVITAT DEL CAPITAL.

- 12.1 Productivitat i *nivell d'ocupació* del factor treball (i d'altres factors semi-fixos)
- 12.2 Determinació dels efectes sobre la taxa de marge de la productivitat tècnica i del nivell d'ocupació.
- 12.3 Elements que poden fer variar la *productivitat per hora treballada*; productivitat i qualitat de vida.
- 12.4 Càlcul i interpretació de l'índex de variació de la productivitat de l'*Immobilitzat*.
- 12.5 Interpretació de l'índex de variació de la productivitat en el cas d'un cost variable tipus 'Comissions'.

13. PRODUCTIVITAT APARENT *versus* PRODUCTIVITAT REAL

- 13.1 La inevitable interdependència entre els indicadors de productivitat parcial.
- 13.2 Efectes induïts: productivitat d'un factor i canvis tecnològics.
- 13.3 Els indicadors de productivitat parcial i el concepte de productivitat marginal física.

14. APLICACIONS.

- 14.1 Resum del model 'taxes de marge – productivitat'.
- 14.2 Determinació de la incidència sobre la taxa de marge de cada variable elemental final.
- 14.3 Aplicació del model a l'anàlisi comparativa entre empreses.
- 14.4 Aplicació conjunta del model 'taxes de marge – productivitat' i del model d'anàlisi de la rendibilitat.
- 14.5 Aplicacions per a estudis prospectius de rendibilitat – productivitat (simulació).

15. ESTUDIS EMPÍRICS DE RENDIBILITAT I PRODUCTIVITAT

- 15.1 Presentació dels treballs fet per cada grup d'alumnes

* * *

BIBLIOGRAFIA

- VERGÉS, J.(1998): Análisis del funcionamiento económico de las empresas. Medida de la eficiencia: de la rentabilidad a la productividad. Publicació de la Facultat.
- PRIOR, D./VERGÉS, J./VILARDELL, I., (1993): La evaluación de la eficiencia en los sectores privado y público. Instituto de Estudios Fiscales, (capítols 1, 3 i 6).
- Exercicis. Publicació de la Facultat.

AVALUACIÓ

1ª. convocatòria: Examen final escrit, 50 % de la nota (posant l'èmfasi en els aspectes conceptuals bàsics de cada tema, més que en els aspectes estrictament quantitatius o de càlcul). Avaluació de la participació individual a les pràctiques, 20 % de la nota. Avaluació del treball d'aplicació al llarg del curs (grups de 2-3 alumnes), 30 % de la nota. Dates d'examen previstes: Grup 1, 26 de gener de 2004 de 12 a 2/4 de 3. Grup 51, 10 de juny de 2/4 de 3 a 2/4 de 6

2ª. convocatòria: Examen final escrit, 100% de la nota, amb un grau de cobertura superior al de l'examen de la primera convocatòria. Dates d'examen previstes: Grup 1, 10 de juny de 2/4 de 3 a 2/4 de 6. Grup 51, 3 de setembre de 12 a 2/4 de 3.

CALENDARI

Hom preveu dedicar una mitjana de dues sessions a cada tema del programa.

Assignatura:

TEMES D'ADMINISTRACIÓ I ECONOMIA DE L'EMPRESA (curs 03-04: <i>ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT I DE LA PRODUCTIVITAT</i>)
--

ORIENTACIONS SOBRE EL TREBALL EMPÍRIC A REALITZAR

Objectiu:

Aplicació empírica conjunta dels models d'anàlisi de rendibilitat per etapes i d'anàlisi de productivitat.

Àmbit d'aplicació:

Els treballs poden fer referència:

- Anàlisi dinàmica d'una empresa o d'un sector d'activitat (dos anys).
- Anàlisi comparativa entre dues empreses del mateix sector (1 any).
- Anàlisi comparativa entre una empresa i el sector al qual pertany (1 any).

Els equips de treball (2-3 persones) proposaran l'empresa o sector triat.

Contingut:

En la realització del treball podem distingir quatre etapes:

1. Selecció de l'àmbit d'aplicació dels models i preparació de les variables econòmico-comptables per a l'anàlisi (temes 1 i 2 del programa).
2. Aplicació conjunta, com a model explicatiu global, de l'anàlisi de la rendibilitat per etapes (temes 5 a 8 del programa). En aquesta part caldrà completar l'estudi de l'empresa triada comparant els resultats obtinguts amb els d'una altra empresa del sector o amb el conjunt del sector.
3. Aplicació del model d'anàlisi de la productivitat (temes 9 a 12 del programa).
4. Aplicació del model explicatiu conjunt (tema 13 del programa).

Metodologia:

El tractament de les dades i l'aplicació dels models caldrà fer-la amb un programa informàtic tipus "full de càlcul".

En acabar cada una de les tres primeres etapes caldrà presentar al professor els resultats obtinguts en un màxim de tres fulls, en suport de paper o en disquet.

La presentació dels resultats del model explicatiu conjunt i de les conclusions es farà a classe en un temps màxim de 20 minuts. Els equips de treballs facilitaran el material necessari per a la presentació (fotocòpies, transparències, etc.).